

Goede Vrijdag 2017, Bergkerk

Ouderling van dienst: Leen Slegers

Organist: Warner Fokkens

Zang: Christi van der Hauw

Lector: Anja Drost

Voorganger: ds Axel Wicke

In stilte komen wij de kerkzaal binnen (inloop en stilte vanaf 19.00uur)

19.30uur: intocht ouderling, lector en voorganger, moment stilte, hand

Bemoediging

Voorganger: *Onze hulp is in de Naam van de HEER!*

Allen: **Die hemel en aarde gemaakt heeft.**

Voorganger: *Die trouw blijft tot in eeuwigheid!*

Allen: **En die niet loslaat het werk van Zijn handen.**

Welkom en groet

Welkom in de Bergkerk. Samen gaan wij de nacht in. Samen dalen wij af tot in de diepste en donkerste dalen van het menselijk bestaan. Samen staan wij stil bij wat mensen elkaar voor vreselijks aan kunnen doen. Vanavond gedenken wij de wrede en gewelddadige dood van Jezus van Nazareth. Een dood anders dan alle andere doden, een dood die niet zinloos was maar ons ten goede gebeurde.

Want in dit sterven worden wij getuigen ervan hoe ver God in zijn liefde voor ons gaat. Hoe dichtbij hij mensen wil zijn als wij door verraad en pijn, door vernedering, geweld en dood heen moeten gaan. Vanavond krijgen wij de mogelijkheid aangereikt om aan de voet van het kruis alles neer te leggen, wat ons hart belast en ons gemoed verduistert. Vanavond krijgen wij het volkomen onbetaalbare, kosteloze geschenk van vergeving, van verzoening aangereikt. Ernaar kijken en luisteren hoe dat gebeurt, hoe Jezus Golgota op strompelt, vraagt inspanning en kan verschrikkelijk zijn.

En toch gaan wij juist dit vanavond doen. Want niet weggijken als mensen lijden, dat is het minste wat wij kunnen doen. Bij niet weggijken, bij het gedenken van dit lijden begint solidariteit. Dezelfde solidariteit die God aan het kruis ons toe liet komen.

Laten wij samen zingen:

Zingen: O liefde die verborgen zijt (561)

Voorganger: inleiding op de psalm

Nog vandaag de dag bidt iedere vrome, praktiserende Jood op zijn sterfbed Psalm 22. Zo waarschijnlijk dus ook al Jezus aan het kruis. Ook wij zullen dit nu samen en hardop doen, ik zal met de mensen aan de orgelkant beginnen, de mensen aan de overzijde zullen met de verzen rechts op de liturgie antwoorden.

Gebod: verzen uit Psalm 22

Vrij volgens de Naardense Bijbel

Links van het gangpad:

Mijn God, mijn God,
waarom hebt gij mij verlaten?

Mijn God!' roep ik bij dag,
Maar gij antwoordt niet,

Bij u wisten onze voorouders zich veilig;
zij vertrouwden op u en u verlost hen,

Op u ben ik geworpen van de baarmoeder af,
Sinds mijn moeders schoot zijt gij mijn God!

Ik ben uitgegoten als water,
mijn hart lijkt in mijn binnenste gesmolten!

Kwaadwilligen hebben mij omsingeld,
zij doorstoken mijn handen en mijn voeten.

Onder elkaar verdelen zij mijn gewaden,
over mijn kleding werpen zij het lot!

Rechts van het gangpad:

U blijft ver weg van mijn bevrijding,
Ver weg van de woorden die ik brul.

Mijn God!' roep ik de nacht door,
Maar tot stilte kom ik niet.

tot u schreeuwden zij en vonden hulp
en zij werden niet beschaamd.

Blijf dan niet ver van mij,
nu benauwing nabij komt;
nu er niemand is die helpt.

Als een potscherf is verdroogt mijn
kracht,
u legt mij neer in het stof van de dood.

Al mijn beenderen kan ik tellen,
zij, zij kijken toe en zien het met mij
aan.

HEER, blijf toch niet ver van mij,
mijn sterkte, haast mij te hulp!

Amen

Zingen: Gethsemane, die nacht moest eenmaal komen (oud liedboek 180:1)

Litanie (alle litanieën: Axel): Nacht. Uitmondend in het zingen van:

Het lijdensverhaal volgens het Johannesevangelie

Lezing: Johannes 18:1-14 (alle lezingen: Anja)

Jezus ging met zijn leerlingen naar de overkant van de Kidronbeek. Daar liep hij een olijfgaard in, met zijn leerlingen. Judas, zijn verrader, kende deze plek ook, want Jezus was er vaak met zijn leerlingen samengekomen. Judas ging ernaartoe, samen met een cohort soldaten en dienaren van de hogepriesters en de farizeeën. Ze waren gewapend en droegen fakkels en lantaarns. Jezus wist precies wat er met hem zou gebeuren. Hij liep naar hen toe en vroeg: 'Wie zoeken jullie?' Ze antwoordden: 'Jezus uit Nazaret.' 'Ik ben het,' zei Jezus, terwijl Judas, zijn verrader, erbij stond. Toen hij zei: 'Ik ben het,' deinsden ze achteruit en vielen op de grond. Weer vroeg Jezus: 'Wie zoeken jullie?' en weer zeiden ze: 'Jezus uit Nazaret.' 'Ik heb jullie al gezegd: "Ik ben het,"' zei Jezus. 'Als jullie mij zoeken, laat deze mensen dan gaan.' Zo gingen de woorden in vervulling die hij gesproken had: 'Geen van hen die u mij gegeven hebt, heb ik verloren laten gaan.' Daarop trok Simon Petrus het zwaard dat hij bij zich had, haalde uit naar de slaaf van de hogepriester en sloeg hem zijn rechteroor af; Malchus heette die slaaf.

Maar Jezus zei tegen Petrus: 'Steek je zwaard in de schede. Zou ik de beker die de Vader mij gegeven heeft niet drinken?'

De soldaten met hun tribuun en de Joodse gerechtsdienaren grepen Jezus en boeiden hem. Ze brachten hem eerst naar Annas, de schoonvader van Kajafas. Kajafas was dat jaar hogepriester en hij was het die de Joden had voorgehouden: 'Het is goed dat één man sterft voor het hele volk.'

Zingen: Gethsemane, die nacht moest eenmaal komen (oud liedboek 180:2)

Litanie: Zijn wij allen zo? Uitmondend in het zingen van:

Lezing: Johannes 18:19-27

De hogepriester ondervroeg Jezus over zijn leerlingen en over zijn leer. Jezus zei: 'Ik heb in het openbaar tot de wereld gesproken. Ik heb steeds onderricht gegeven op plaatsen waar de Joden bij elkaar komen, in synagogen en in de tempel, en nooit heb ik iets in het geheim gezegd. Waarom ondervraagt u mij? Vraag het toch aan de mensen die mij gehoord hebben, zij weten wat ik gezegd heb.' Toen Jezus dat zei gaf een van de dienaren die erbij stonden, hem een klap in het gezicht: 'Is dat een manier om de hogepriester te antwoorden?' Jezus zei: 'Als ik iets verkeerd gezegd heb, zeg dan wat er verkeerd was, maar als het juist is wat ik heb gezegd, waarom slaat u me dan?' Daarna stuurde Annas hem geboeid naar Kajafas, de hogepriester.

Simon Petrus stond zich intussen nog steeds te warmen. 'Ben jij soms ook een leerling van hem?' vroegen ze. 'Nee,' ontkende Petrus, 'ik niet.' Maar een van de slaven van de hogepriester, een familielid van de man van wie Petrus het oor had afgeslagen, zei: 'Maar ik heb toch gezien dat je bij hem was in de olijfgaard?' Weer ontkende Petrus, en meteen kraaide er een haan.

Zingen: Hij ging de weg zo eenzaam (560:1)

Litanie: eenzaamheid en verraad, uitmondend in het zingen van:

Hei-li-ge, goe - de God, hei-li-ge, liefdevol-le God,

hei-li-ge, meele-vende God, ontferm u o - ver ons!

Lezing: Johannes 18:28 – 19:5

Jezus werd van Kajafas naar het pretorium gebracht. Het was nog vroeg in de morgen. Zelf gingen ze niet naar binnen, om zich niet te verontreinigen voor het pesachmaal. Daarom kwam Pilatus naar buiten en vroeg: 'Waarvan beschuldigt u deze man?' Ze antwoordden: 'Als hij geen misdadiger was, zouden we hem niet aan u uitgeleverd hebben.' Pilatus zei: 'Neem hem dan mee, en veroordeel hem volgens uw eigen wet.' Maar de Joden wierpen tegen: 'Wij hebben het recht niet om iemand ter dood te brengen.' Zo ging de uitspraak van Jezus in vervulling waarin hij aanduidde welke dood hij sterven zou.

Nu ging Pilatus het pretorium weer in. Hij liet Jezus bij zich komen en vroeg hem: 'Bent u de koning van de Joden?' Jezus antwoordde: 'Vraagt u dit uit uzelf of hebben anderen dit over mij gezegd?' 'Ik ben toch geen Jood,' antwoordde Pilatus. 'Uw volk en uw hogepriesters hebben u aan mij uitgeleverd – wat hebt u gedaan?' Jezus antwoordde: 'Mijn koningschap hoort niet bij deze wereld. Als mijn koningschap bij deze wereld hoorde, zouden mijn dienaren wel gevochten hebben om te voorkomen dat ik aan de Joden werd uitgeleverd. Maar mijn koninkrijk is niet van hier.' Pilatus zei: 'U bent dus koning?' 'U zegt dat ik koning ben,' zei Jezus. 'Ik ben geboren en naar de wereld gekomen om van de waarheid te getuigen, en ieder die de waarheid is toegedaan, luistert naar wat ik zeg.' Hierop zei Pilatus: 'Maar wat is waarheid?'

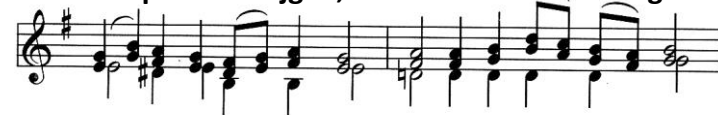
Na deze woorden ging hij weer naar de Joden buiten. 'Ik heb geen schuld in hem gevonden,' zei hij. 'Maar het is bij u gebruikelijk dat ik met Pesach iemand vrijlaat – wilt u dat ik de koning van de Joden vrijlaat?' Toen begon iedereen te schreeuwen: 'Hem niet, maar Barabbas!' Barabbas was een misdadiger.

Toen liet Pilatus Jezus geselen. De soldaten vlochten een kroon van

doorntakken, zetten die op zijn hoofd en deden hem een purperen mantel aan. Ze liepen naar hem toe en zeiden: 'Leve de koning van de Joden!', en ze sloegen hem in het gezicht. Pilatus liep weer naar buiten en zei: 'Ik zal hem hier buiten aan u tonen om u duidelijk te maken dat ik geen enkel bewijs van zijn schuld heb gevonden.' Daarop kwam Jezus naar buiten, met de doornenkroon op en de purperen mantel aan. 'Hier is hij, de mens,' zei Pilatus.

Zingen: Hij ging de weg zo eenzaam (560:2+3)

Litanie: spot en zwijgen, uitmondend in het zingen van:

Hei-li-ge, goe - de God, hei-li-ge, liefdevol-le God,

hei-li-ge, meele-vende God, ontferm u o - ver ons!

Lezing: Johannes 19:16-24

Pilatus droeg hem aan de Joden over om hem te laten kruisigen. Zij voerden Jezus weg; hij droeg zelf het kruis naar de zogeheten Schedelplaats, in het Hebreeuws Golgota. Daar kruisigden ze hem, met twee anderen, aan weerskanten één, en Jezus in het midden. Pilatus had een inscriptie laten maken die op het kruis bevestigd werd. Er stond op 'Jezus uit Nazaret, koning van de Joden'. Het stond er in het Hebreeuws, het Latijn en het Grieks, en omdat de plek waar Jezus gekruisigd werd dicht bij de stad lag, werd deze inscriptie door veel Joden gelezen. De hogepriesters van de Joden zeiden tegen Pilatus: 'U moet niet "koning van de Joden" schrijven, maar "Deze man heeft beweerd: Ik ben de koning van de Joden".' 'Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven,' was het antwoord van Pilatus.

Nadat ze Jezus gekruisigd hadden, verdeelden de soldaten zijn kleren in vieren, voor iedere soldaat een deel. Maar zijn onderkleed was in één stuk geweven, van boven tot beneden. Ze zeiden tegen elkaar: 'Laten we het niet scheuren, maar laten we loten wie het hebben mag.' Zo ging in vervulling wat de Schrift zegt: 'Ze verdeelden mijn kleren onder elkaar en wierpen het lot om mijn gewaad.' Dat is wat de soldaten deden.

Zingen: Jezus, om uw lijden groot (558:1+6+8+9+10)

Litanie: Lijden. Uitmondend in het zingen van:

Lezing: Johannes 19:25-30

Bij het kruis van Jezus stonden zijn moeder met haar zuster, Maria, de vrouw van Klopas, en Maria uit Magdala. Toen Jezus zijn moeder zag staan, en bij haar de leerling van wie hij veel hield, zei hij tegen zijn moeder: 'Dat is uw zoon,' en daarna tegen de leerling: 'Dat is je moeder.' Vanaf dat moment nam die leerling haar bij zich in huis.

Toen wist Jezus dat alles was volbracht, en om de Schrift geheel in vervulling te laten gaan zei hij: 'Ik heb dorst.' Er stond daar een vat zure wijn; ze staken er een majoraantak met een spons in en brachten die naar zijn mond. Nadat Jezus van de zure wijn gedronken had zei hij: 'Het is volbracht.' Hij boog zijn hoofd en gaf de geest.

**De tafel wordt ontsierd.
Het orgel sterft.**

De paaskaars wordt gedoofd.

Stilte

Solozang: Ave Verum

Het licht wordt gedoofd.

Nu valt de nacht

Nu valt de nacht.

Het is volbracht:

De Heer heeft heel zijn leven
voor het menselijk geslacht
in Gods hand gegeven.

De wereld gaf
Hem slechts een graf,

zijn wonen was Hem zwerven;
al zijn onschuld werd Hem straf
en zijn leven sterven.

Hoe slaapt Gij nu,
die men zo ruw
aan 't kruishout heeft gehangen?
Starre rotsen houden U,
Rots des heils, gevangen.

Hoe wonderlijk,
Uitzonderlijk:
Een sabbat is gekomen:
Eens voor al heeft Hij het juk
Van ons afgenomen!

Ad den Besten

Stilte

Onze Vader

I.p.v. de zegen: Luthers Avondgebed

Blijf bij ons, Heer,
want het is avond en de nacht gaat komen;
blijf bij ons en met heel uw kerk
aan de avond van de dag, aan de avond van het leven
aan de avond van de wereld;
Blijf bij ons met uw genade en goedheid
uw troost en zegen, uw woord en sacrament
Blijf bij ons wanneer over ons komt
de nacht van beproeving en verdrukking
de nacht van angst en twijfel..
de nacht van de harde dood;
Blijf bij ons in leven en sterven,
in tijd en eeuwigheid, amen.

Wij verlaten in stilte de kerk